

Ministerstvo financí

NÁRODNÍ STRATEGIE FINANČNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

2010

Obsah

1 Úvod.....	2
2 Význam finančního vzdělávání, současný stav a dosavadní kroky	6
2.1 Význam finančního vzdělávání.....	6
2.2 Současný stav	7
2.3 Dosavadní kroky	8
3 Finanční gramotnost jako souhrn potřebných kompetencí	11
4 Priority, principy a dvoupilířová struktura finančního vzdělávání	14
4.1 Prioritní oblasti pro budoucnost	14
4.2 Principy finančního vzdělávání.....	15
4.3 Dvoupilířová struktura finančního vzdělávání.....	16
5 Role klíčových subjektů a koordinace aktivit	19
5.1 Role subjektů veřejné správy	19
5.2 Role profesních sdružení.....	21
5.3 Role sociálních partnerů.....	21
5.4 Role spotřebitelských sdružení.....	21
5.5 Role vzdělávacích institucí.....	22
5.6 Role médií	22
5.7 Role dalších subjektů	22
5.8 Zajištění efektivní spolupráce a koordinace aktivit.....	22
6 Financování, hodnocení a měření.....	25
7 Akční plán	26

1 Úvod

Národní strategie finančního vzdělávání (dále jen „strategie“) je uceleným systematickým přístupem k posílení finanční gramotnosti občanů České republiky (dále jen „ČR“). **Cílem strategie je vytvoření systému finančního vzdělávání pro zvyšování úrovně finanční gramotnosti v ČR.** Strategie vymezuje hlavní problémy a navazující prioritní úkoly v této oblasti, včetně specifických úloh klíčových aktérů s důrazem na roli subjektů veřejné správy. Finanční vzdělávání je nástrojem ke zvýšení úrovně finanční gramotnosti, umožňující občanům ČR jako spotřebitelům¹ adekvátně pracovat s informacemi na finančním trhu k zajištění svých potřeb a potřeb své rodiny s ohledem na měnící se životní situace.

Tato strategie **navazuje** na řadu koncepčních kroků v oblasti ochrany spotřebitele a vzdělávání obecně na evropské i mezinárodní úrovni a vychází z doporučení mezinárodních organizací jako je OECD² nebo EU.³ Obecné otázky vzdělávání občanů na evropské úrovni řeší rovněž Strategie spotřebitelské politiky 2007 – 2013.⁴ Problematika finančního vzdělávání je dále rozvedena v Bílé knize o politice finančních služeb 2005 – 2010.⁵ Tyto strategické dokumenty představují dlouhodobý rámec jak pro aktivity Evropské komise, tak i členských států EU. K definování konkrétního přístupu k otázce finančního vzdělávání na národní úrovni je jak v rámci EU, tak mimo ni, obvyklé⁶ formulovat strategie finančního vzdělávání schválené na nejvyšší národní úrovni.

---

¹ Spotřebitelem se obecně rozumí osoba, která při uzavírání a plnění smlouvy nejedná v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání. Dále v textu může být občan ČR označen též jako „spotřebitel“.

² Např. Improving Financial Literacy, OECD, 2005; Improving Financial Education and Awareness on Insurance and Private Pensions, OECD, 2008; Recommendation on Principles and Good Practices for Financial Education Awareness, OECD, 2005; Recommendation on Good Practices for Financial Education Relating to Private Pensions, OECD, 2008 a Recommendation on Good Practices on Financial Education and Awareness Relating to Credit, OECD, 2009.

³ Např. Sdělení Komise k finančnímu vzdělávání ze dne 18. prosince 2007, KOM(2007)0808; Usnesení Evropského parlamentu ze dne 18. listopadu 2008 o ochraně spotřebitele: zlepšení vzdělávání a povědomí spotřebitelů v oblasti úvěrů a financí (2007/2288(INI)) a Zelená kniha o maloobchodních finančních službách na jednotném trhu, KOM(2007)0226, z níž mj. vyplývá, že za oblast finančního vzdělávání jsou odpovědné jednotlivé členské státy.

⁴ Viz http://ec.europa.eu/consumers/overview/cons_policy/index_en.html.

⁵ Viz http://ec.europa.eu/internal_market/finances/policy/index_en.html.

⁶ Např. strategie Velké Británie, Itálie, Španělska, Nizozemí, Maďarska. Přehled vybraných národních strategií finančního vzdělávání a konkrétních projektů finančního vzdělávání v zahraničí lze nalézt např. na http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/hs.xsl/fintrh_fin_vzdelavani.html.

Zejména s ohledem na události posledních let byla na mezinárodní úrovni zahájena řada konkrétních mezinárodních projektů vycházejících z výše zmíněných koncepcí. Například v roce 2008 byla v rámci OECD vytvořena mezinárodní skupina pro finanční vzdělávání (International Network on Financial Education - INFE),⁷ jejímž cílem je zejména zvýšení celosvětového povědomí o významu a důležitosti finančního vzdělávání a dále také podpora členských států ve vytváření jejich národních strategií finančního vzdělávání. V témže roce byl zprovozněn také mezinárodní webový rozcestník (International Gateway on Financial Education – IGFE),⁸ který má sloužit jako jeden ze základních zdrojů informací z oblasti finančního vzdělávání, jejich zprostředkování a k podpoře aktivit INFE.

Také Evropská komise zahájila konkrétní kroky v rámci posilování finanční gramotnosti, kterou považuje za jeden ze základních prostředků umožňujících občanům Evropské unie čerpat přímé výhody jednotného trhu prostřednictvím výběru nejvhodnějších finančních produktů a služeb nabytých a využívaných na základě informovaných a zodpovědných rozhodnutí. Finanční gramotnost dává občanům možnost poznat a pochopit nezbytné základy osobních financí.⁹ V roce 2008 pak byla ustanovena Expertní skupina pro finanční vzdělávání¹⁰ jako poradní a konzultační orgán Evropské komise v této oblasti.

Na zvyšování finanční gramotnosti spotřebitelů v rámci jednotného vnitřního trhu efektivně působí rozvoj a existence národních strategií jednotlivých členských států, představující výsledek vzájemné spolupráce mezi státními orgány, finančními institucemi, spotřebitelskými organizacemi, školami, zaměstnavateli apod. Tyto strategie by měly dle doporučení Evropské komise vznikat za koordinace příslušného státního orgánu.¹¹ Z uvedených důvodů je i tato česká strategie předkládána Ministerstvem financí (dále jen „MF“) jako národní.

---

⁷ INFE v současné době zastřešující více než 130 institucí z 60 členských států této skupiny, členem je také ČR prostřednictvím MF a ČNB.

⁸ www.financial-education.org

⁹ Viz např. Zprávu Komise o jednotném trhu pro Evropu 21. století, KOM(2007)724 a Sdělení Komise k finančnímu vzdělávání ze dne 18. prosince 2007, KOM(2007)0808.

¹⁰ Expert Group on Financial Education (EGFE)

¹¹ Viz National Strategies for Financial Education in Report on First meeting of the Expert Group on Financial Education, 2008, http://ec.europa.eu/internal_market/finservices-retail/docs/capability/egfe_1report_en.pdf

Tato strategie na národní úrovni **konkretizuje** koncepční přístup MF, v rámci kterého je finanční vzdělávání jedním ze tří základních pilířů¹² ochrany spotřebitele na finančním trhu. Česká národní banka (dále jen „ČNB“) jako orgán dohledu nad ochranou spotřebitele na finančním trhu přistupuje k finančnímu vzdělávání jako preventivnímu nástroji ochrany, a proto se do něj zapojuje svými projekty. Cíle strategie jsou také v souladu se základními cíli a zásadami vzdělávání a podporují osvojování kompetencí vymezených rámcovými vzdělávacími programy v základním a středním vzdělávání (viz kapitola 2 a 4).

Text této strategie je aktualizovaným zněním původního materiálu Strategie finančního vzdělávání¹³ a byl připraven MF ve spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“) a ČNB. Následně byl projednán Pracovní skupinou pro finanční vzdělávání (k Pracovní skupině viz níže) a odráží tak široký konsensus všech zainteresovaných účastníků – veřejných institucí, profesních sdružení finančních institucí a sdružení spotřebitelů. Vzájemná shoda a spolupráce jsou klíčovými podmínkami k dosažení pozitivního posunu v úrovni finanční gramotnosti české populace. Stejně jako původní materiál MF zohledňuje i tato strategie změny jak v šíři nabídky finančních produktů a služeb, tak i v chování občanů (např. rostoucí zadluženost), a dále reflektuje změny v oblasti sociálního a důchodového zabezpečení a dalších očekávaných socioekonomických trendů.

Účelem této strategie není popis realizace konkrétních projektů a programů finančního vzdělávání, ale spíše jejich zastřešení v podobě určení společných cílů, obecných principů a prostředků k jejich dosažení. Realizace cílů by pak měla být specifikována v navazujících dokumentech. Pro oblast školního finančního vzdělávání byl již vytvořen dokument Systém budování finanční gramotnosti na základních a středních školách.

Tato strategie nejprve shrnuje obecný přínos finančního vzdělávání, vazby na komplexní problematiku ochrany spotřebitele na finančním trhu a současný stav finanční gramotnosti občanů ČR, včetně dosavadních aktivit, které byly v této oblasti provedeny. Na definici finanční gramotnosti, která tvoří základní věcné mantinely této strategie, pak navazuje vymezení klíčových priorit, principů a zejména základní dvoupilířové struktury finančního

---

¹² Podrobněji viz kapitola 2.

¹³ Původní materiál Strategie finančního vzdělávání byl vypracován v roce 2007 MF ve spolupráci s MŠMT a MPO. Následně byl schválen vedením MF a MŠMT a stal se základem pro následující kroky ve finančním vzdělávání popsané v kapitole 2.

vzdělávání. Strategii uzavírá vymezení rámcové role pro efektivní spolupráci jednotlivých typů aktérů s důrazem na roli subjektů veřejné správy, doporučení pro cílenou přípravu programů a projektů finančního vzdělávání a akční plán definující konkrétní kroky MF, MŠMT a ČNB v oblasti finančního vzdělávání v období 2010 – 2015.

2 Význam finančního vzdělávání, současný stav a dosavadní kroky

2.1 Význam finančního vzdělávání

Finanční vzdělávání je klíčovým prvkem v ochraně spotřebitele na finančním trhu a vedle zajištění informovanosti, tedy dostupnosti informací v přiměřeném rozsahu a transparentní, srozumitelné a srovnatelné formě a dále adekvátního postavení spotřebitele ve smluvním vztahu, tzn. ochrany a efektivního prosazování spotřebitelských práv, je jedním ze tří pilířů přístupu MF k ochraně spotřebitele na finančním trhu. Informovaný, vzdělaný občan jako spotřebitel s vyváženým postavením ve smluvním vztahu je plnohodnotným účastníkem na finančním trhu a je schopen přijímat odpovědná rozhodnutí.

Finanční vzdělávání v rychle se rozvíjející oblasti finančních produktů a služeb podporuje aktivní roli občana jako spotřebitele a vede k pochopení a přijetí osobní odpovědnosti za finanční zajištění sebe i své rodiny. V širším kontextu rovněž vede k uvědomění si důsledků socioekonomického vývoje společnosti, zejména s ohledem na prevenci předlužení a zajištění se na stáří. V konečném důsledku přispívá finanční vzdělávání k rozvoji české ekonomiky, společnosti jako takové a k udržitelnému rozvoji.

Jak se ukázalo v nedávném období, nedostatečná finanční gramotnost občanů byla také jedním ze spouštěcích mechanismů současné finanční krize (především v USA). V České republice zatím výraznější narušení stability finančního systému nehrozí,¹⁴ zejména však v důsledku skutečnosti, že některé rizikové produkty nejsou na našem retailovém trhu nabízeny, nikoli z důvodů vyšší finanční gramotnosti českých občanů. Přesto a o to více je alarmující dynamika negativních jevů jako je růst zadlužování obyvatelstva, růst nesplácených pohledávek a exekucí na majetek fyzických osob. S ohledem na výše uvedené je třeba klást vyšší důraz na finanční vzdělávání občanů jako takové a zejména pak na jeho kvalitu. Význam finančního vzdělávání potvrdily také závěry odborných diskusí v rámci oficiálních seminářů obou komor Parlamentu České republiky.¹⁵

---

¹⁴ Zpráva ČNB o finanční stabilitě 2008/2009 a výsledky zátěžových testů provedených na datech bankovního sektoru ke 4. čtvrtletí 2009 na http://www.cnb.cz/cs/financni_stabilita/.

¹⁵ Seminář „Finanční gramotnost jako nejlepší prevence předlužení občanů“ v Senátu Parlamentu ČR dne 31. 3. 2009, seminář „Finanční gramotnost proti předlužení a krizi“ v PS Parlamentu ČR dne 11. 6. 2009 a seminář „Finanční gramotnost- zahájení Evropského roku boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení“ v Senátu Parlamentu ČR dne 5. ledna 2010.

2.2 Současný stav

MF zadalo v roce 2007 zpracování průzkumu na téma finančního vzdělávání. Cílem průzkumu bylo zejména zjistit postoje českých občanů k problematice finančního vzdělávání a míru jejich potřeby se v tomto směru dále vzdělávat. Svým pojetím navázal na obdobně zaměřené šetření, které na jaře roku 2006 nechala zpracovat Česká bankovní asociace.¹⁶

Vybraná hlavní zjištění průzkumu MF¹⁷

- Podle definice finanční gramotnosti (viz kapitolu 3) se největší část respondentů (35 %) ohodnotila známkou 3 (na stupnici od 1 do 5 s možností volby odpovědi „nevím“), stejné hodnoty dosahuje i průměrná známka za všechny dotázané. Sebehodnocení závisí především na dosaženém stupni vzdělání – lépe se známkuje lidé s vysokoškolským vzděláním, s vyššími příjmy domácnosti, soukromí podnikatelé.
- Celkem 45 % populace deklaruje (spíše neurčitě) schopnost orientace v nabídce konkrétních produktů na finančním trhu.
- Necelá třetina (29 %) přiznává, že úroveň znalostí jí brání ve využívání finančních produktů – nejčastěji jde o investiční, dále pak o úvěrové a spořicí produkty.
- Cca 3/4 dospělé populace považují jak znalost pojmů, tak přímo vzdělávání a získávání nových informací z finanční oblasti za důležité.
- 9 z 10 dotázaných pokládá za užitečné vzdělávání dospělé populace v oblasti hospodaření s penězi. Pochopení pojmů a další vzdělávání vítají především lidé již informovaní, vzdělanější a mladší.
- Většina (81 %) respondentů se shoduje v tom, že v průběhu školní docházky znalosti pro orientaci v oblasti financí a bank nezískala. Téměř všichni (93 %) souhlasí s možností objasnit základní pojmy z oblasti finančního světa na středních školách, necelá polovina by toto učivo směřovala již na základní školy.
- Většina populace preferuje pasivní formu případného dalšího vzdělávání - 3/4 mají zájem o čtení letáků, brožur, článků na internetu, 2/3 by četly odborné přílohy v tisku

¹⁶ Výsledky průzkumu jsou k dispozici na webových stránkách České bankovní asociace (<http://www.czech-ba.cz/index.php?akce=kat&kat=51&lang=cz>).

¹⁷ Vychází z hlavních závěrů výzkumu společnosti STEM/MARK pro MF, realizovaného v roce 2007. Závěry šetření jsou k dispozici na internetových stránkách MF.

nebo sledovaly specializované pořady v TV. Specializované kurzy či semináře by přivítala třetina dotázaných.

- Zájem účastnit se organizovaného finančního vzdělávání deklarují 3/4 dospělé populace, a to v případě, že by bylo zcela zdarma a bez propagace konkrétního poskytovatele.
- Takové vzdělávání dospělých by měl zajišťovat stát (42 %) nebo finanční instituce (37 %).
- Pouze čtvrtina domácností sestavuje pravidelně svůj rodinný nebo osobní rozpočet, další 2/5 toto činí v případě plánování větších výdajů.
- Převážná většina se shoduje na potřebě vzdělávání celé populace (dětí, mládeže, dospělých i seniorů) v oblasti tvorby rodinného rozpočtu, investic a úvěrů. I v této oblasti jsou upřednostňovány informace z brožur, letáků, internetu, TV pořadů či odborných článků.

Průzkum ukázal naléhavou potřebu systematického rozvoje finančního vzdělávání v České republice, a to i přesto, že byl zaměřen zejména na subjektivní hodnocení respondentů. Objektivní zhodnocení úrovně znalostí a chování občanů na finančním trhu by mělo přinést měření finanční gramotnosti, jehož uskutečnění je plánováno již v roce 2010.¹⁸

2.3 Dosavadní kroky

V roce 2006 byly zahájeny přípravné práce na spuštění koordinovaného finančního vzdělávání v ČR. Základním opatřením se stalo schválení Strategie finančního vzdělávání v rámci rezortů financí a školství, na které navázalo plnění akčního plánu. Následující přehled obsahuje hlavní aktivity, které byly dokončeny či zahájeny.

V srpnu 2006 zahájila činnost **Pracovní skupina pro finanční vzdělávání** (dále jen „Pracovní skupina“) řízená MF. Pracovní skupina je složena ze zástupců státu, profesních asociací, spotřebitelských organizací a expertů na oblast vzdělávání. Po splnění konkrétních úkolů v podobě projednání Strategie finančního vzdělávání a Standardů finanční gramotnosti byla transformována na stálou platformu pro výměnu zkušeností a koordinaci klíčových

---

¹⁸ Více viz kapitoly 6 a 7.

subjektů, institucí a zástupců finančně vzdělávacích projektů v ČR. Existence a složení této skupiny plně odpovídá mezinárodním doporučením.¹⁹

V roce 2007 MŠMT ve spolupráci s MF vydalo Standardy finanční gramotnosti (jako součást materiálu Systému budování finanční gramotnosti na základních a středních školách) a postupně je zařazuje do příslušných rámcových vzdělávacích programů ve středním vzdělávání. V návaznosti na tento krok byla systematicky ze strany MŠMT a částečně též ČNB zahájena podpora pedagogických pracovníků v podobě vydání metodických publikací,²⁰ poskytování akreditovaného vzdělávání²¹ a zařazení oblasti finanční gramotnosti do obsahu příslušných vysokoškolských studijních programů²². Podpora finančního vzdělávání byla zařazena jako jedna z priorit do výzev Evropského sociálního fondu – operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost a do vybraných rozvojových programů pro školy financovaných ze státního rozpočtu ČR.

Výchozí krok pro další aktivity na poli finančního vzdělávání představuje objektivní měření finanční gramotnosti obyvatel České republiky, které se uskuteční v průběhu roku 2010 a na jehož realizaci se již nyní různou měrou podílejí členové Pracovní skupiny. Měření finanční gramotnosti obyvatel je plánováno též na mezinárodní úrovni, a to zejména na půdě OECD. Expertní skupina působící v rámci INFE v současné době zpracovává mezinárodně využitelný seznam klíčových otázek a metodologii globálního měření, které plánuje ještě v roce 2010 otestovat v pilotním projektu.

---

¹⁹ Vyjádřená např. v Reports on First and Second meeting of the Expert Group on Financial Education, 2008 a 2009, viz http://ec.europa.eu/internal_market/finservices-retail/capability/index_en.htm.

²⁰ V roce 2008 vydal Národní ústav odborného vzdělávání (NÚOV) příručku pro učitele Finanční gramotnost – obsah a příklady z praxe škol a v roce 2009 příručku Finanční gramotnost – úlohy a metodika. Obě byly rozeslány středním školám a zveřejněny na webových stránkách Metodického portálu www.rvp.cz. Současně ČNB odborně zaštitila publikaci Ekonomická a finanční gramotnost pro ZŠ a víceletá gymnázia/Manuál pro učitele, zpracovanou na základě schváleného RVP základního vzdělávání a Standardů finanční gramotnosti a zdarma ho zaslala základním školám a víceletým gymnáziím. V letech 2007 až 2009 byly realizovány také projekty neziskových organizací a dalších soukromých subjektů, jejichž výstupy jsou zaměřeny na podporu výuky finanční gramotnosti ve školách.

²¹ Od roku 2008 bylo po akreditaci zahájeno Národním institutem pro další vzdělávání (NIDV) v oblasti finanční gramotnosti další vzdělávání pedagogických pracovníků. ČNB je spoluorganizátorem některých těchto vzdělávacích programů a zajišťuje je lektorsky, kromě toho pro stejnou oblast organizuje i semináře s Masarykovou univerzitou v Brně a s krajskými centry dalšího vzdělávání.

²² V roce 2008 MŠMT oslovilo děkany fakult vysokých škol, které připravují učitele základních a středních škol a požádalo je o zařazení problematiky finanční gramotnosti do obsahu příslušných vysokoškolských studijních programů. ČNB následně nabídla odbornou záštitu a konzultace při přípravě studijních materiálů pro tyto nové studijní programy.

V roce 2008 ČNB získala zákonnou kompetenci v oblasti dohledu nad ochranou spotřebitele na finančním trhu, za jehož nedílnou součást je považováno i finanční vzdělávání. Kromě aktivit směřem k pedagogům podporovala ČNB odborně i organizačně vybrané projekty připravené jinými subjekty. V roce 2009 byl v ČNB ustaven projekční tým finančního vzdělávání, jehož úkolem je organizace samostatných projektů zvyšování nejen finanční, ale i ekonomické gramotnosti občanů a odborná podpora projektům jiných subjektů, které budou přispívat k naplnění cílů této strategie.

3 Finanční gramotnost jako souhrn potřebných kompetencí

Nezbytným východiskem pro stanovení Standardů finanční gramotnosti²³ jako cílového stavu finančního vzdělávání pro mapování úrovně finanční gramotnosti cílových skupin, pro cílenou přípravu a efektivní koordinaci vzdělávacích projektů je definice finanční gramotnosti, která umožní zajistit provázanost a konzistentnost činnosti veřejného i soukromého sektoru v oblasti finančního vzdělávání.

Rezorty MF, MŠMT, MPO a ČNB, ve shodě se spotřebitelskými a profesními sdruženími zapojenými do činnosti Pracovní skupiny se na základě vzájemných konzultací a s využitím zahraničních zkušeností shodly na následující definici finanční gramotnosti:

Finanční gramotnost je soubor znalostí, dovedností a hodnotových postojů občana nezbytných k tomu, aby finančně zabezpečil sebe a svou rodinu v současné společnosti a aktivně vystupoval na trhu finančních produktů a služeb. Finančně gramotný občan se orientuje v problematice peněz a cen a je schopen odpovědně spravovat osobní/rodinný rozpočet, včetně správy finančních aktiv a finančních závazků s ohledem na měnící se životní situace.

Finanční gramotnost je specializovanou součástí širší ekonomické gramotnosti, která navíc zahrnuje např. schopnost zajistit si příjem, zvažovat důsledky osobních rozhodnutí na současný a budoucí příjem, orientaci na trhu pracovních příležitostí, schopnost rozhodovat o výdajích apod. Nedílnou součástí finanční gramotnosti jsou také nezbytné makroekonomické aspekty²⁴ a oblast daňová,²⁵ a to zejména vzhledem k tomu, že se významně podílí na finančních zdrojích jednotlivců i domácností a má tedy významný vliv na peněžní toky v soukromých financích. Finanční gramotnost jako součást ekonomické

---

²³ Standardem finanční gramotnosti se rozumí ideální úroveň finanční gramotnosti pro různé cílové skupiny, resp. cílový stav finančního vzdělávání pro různé stupně vzdělání. Tyto následně slouží jako východisko při tvorbě konkrétních vzdělávacích programů a aktivit směřujících k rozvoji a zvyšování úrovně finanční gramotnosti žáků a dospělé populace. Standardy finanční gramotnosti představují také kritérium pro měření úrovně finanční gramotnosti.

²⁴ Makroekonomickými aspekty je rozuměna zejména orientace v základních vztazích mezi jednotlivými sektory ekonomiky a porozumění základním makroekonomickým ukazatelům (HDP, inflace, úroková míra aj.).

²⁵ Základní povědomí o daňovém systému a roli daní v rámci občanské společnosti je nutné chápat jako prvek k zajištění zodpovědného chování občanů vůči rodině a tudíž státu.

gramotnosti formuje znalosti, dovednosti a hodnotové postoje, které by měl občan mít, aby se dokázal uplatnit v současné společnosti.

S finanční gramotností se dále pojí zvláště gramotnost numerická (z hlediska gramotnosti finanční se to týká především využití matematického aparátu k řešení numerických úloh se vztahem k financím), gramotnost informační (jako schopnost vyhledat, použít a vyhodnotit relevantní informace v kontextu) a gramotnost právní (jako orientace v právním systému, přehled o právech a povinnostech a také možnostech, kam se obrátit o pomoc). Rozvoj těchto gramotností je současně prostředkem k vytváření a posilování ekonomického, právního a politického myšlení občanů.

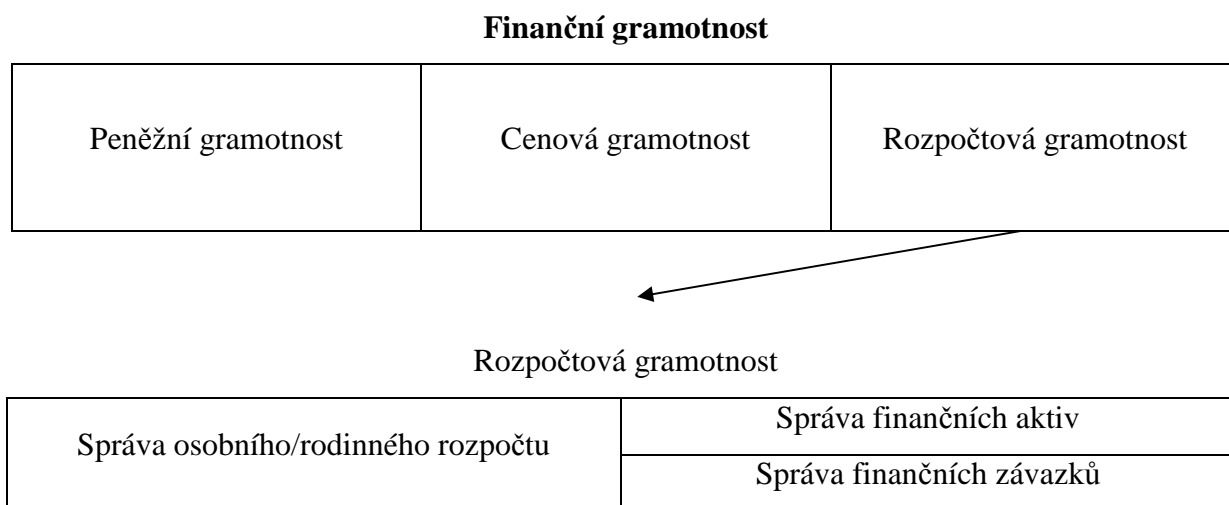
Definice finanční gramotnosti je strukturovaná. Finanční gramotnost jako správa osobních/rodinných financí zahrnuje **tři složky**: gramotnost peněžní, cenovou a rozpočtovou.

- **Peněžní gramotnost** představují kompetence nezbytné pro správu hotovostních a bezhotovostních peněz a transakcí s nimi a dále správu nástrojů k tomu určených (např. běžný účet, platební nástroje apod.).
- **Cenovou gramotnost** představují kompetence nezbytné pro porozumění cenovým mechanismům a inflaci.²⁶
- **Rozpočtovou gramotnost** představují kompetence nezbytné pro správu osobního/rodinného rozpočtu (např. schopnost vést rozpočet, stanovovat finanční cíle a rozhodovat o alokaci finančních zdrojů) a zahrnuje i schopnost zvládat různé životní situace z finančního hlediska. Rozpočtová gramotnost zahrnuje vedle výše popsané obecné složky také dvě složky specializované: **správu finančních aktiv** (např. vkladů, investic a pojištění) a **správu finančních závazků** (např. úvěrů nebo leasingu). To předpokládá v obou případech orientaci na trhu různě komplikovaných finančních produktů a služeb, schopnost mezi sebou jednotlivé produkty či služby porovnávat a volit ty nejvhodnější s ohledem na konkrétní životní situaci.

---

²⁶ Významnou složkou cenové gramotnosti je porozumění principu „ceny peněz“ v čase, rozdílu mezi nominální a reálnou úrokovou sazbou a porozumění cenám finančních nástrojů a služeb v praktické podobě poplatků a úrokových sazeb.

Obrázek 1. Složky finanční gramotnosti

4 Priority, principy a dvoupilířová struktura finančního vzdělávání

Aby byl proces finančního vzdělávání úspěšný, musí být zajištěno, aby jednotlivé vzdělávací aktivity dohromady pokrývaly všechny oblasti finančního trhu a aby nebyl opomenut některý sektor, problematika nebo skupina občanů. Z takto široce vymezeného předmětu zájmu je však možné na základě současného vývoje na trhu finančních produktů a služeb a v souvislosti s demografickými a sociálními změnami nalézt oblasti, které si zaslouží větší pozornost všech subjektů participujících na snaze zvýšit úroveň finanční gramotnosti v České republice.

4.1 Prioritní oblasti pro budoucnost

A. Aktivní a odpovědná účast na finančním trhu

Je žádoucí, aby občané jako spotřebitelé svou roli na finančním trhu chápali aktivně, ať už znalostí svých spotřebitelských práv či přístupem k využívání produktů a služeb. Cílem je, aby se občané rozhodovali efektivně – k tomu však vedle úplných, správných, transparentních a srovnatelných informací potřebují také adekvátní úroveň finanční gramotnosti.²⁷

B. Prevence proti předlužení

V posledních letech výrazně narůstá zadlužení českých domácností.²⁸ Ve srovnání s vyspělými členskými státy EU nedosahuje zadluženost takové výše, ale alarmující je dynamika, které v posledních letech dosahuje. Jedním z projevů růstu zadlužení je zvýšení počtu domácností, které nejsou schopné splácet své závazky. To dokládá např. stále se zvyšující počet nařízených exekucí.²⁹

Řada rodin, především nízkopříjmových, rodin pouze s jedním živitelem a také rodin se špatnou orientací ve finanční problematice, není schopna dluhy splácet a hrozí jim, že se dostanou do dluhové spirály. I nadále sice pokračuje trend zadlužování zejména

²⁷ Součástí je také schopnost zjišťovat si relevantní informace a pracovat s nimi.

²⁸ Na konci roku 2009 překročila zadluženost českých domácností u bank a finančních institucí hodnotu 1,1 bil. Kč a zaznamenala tak meziroční nárůst o více než 7 %.

²⁹ Celkový počet exekucí evidovaných v Centrální evidenci exekucí dosáhl ke konci roku 2009 téměř 1 milionu. Počet nově nařízených exekucí vzrostl za poslední 4 roky téměř dvojnásobně, z 309 tisíc v roce 2006 na 600 tisíc v roce 2009. Rovnítko se však mezi počet dlužníků a počet exekucí vložit nedá, jelikož neustále přibývá vícečetných exekucí. V průměru prochází exekucí zhruba čtyři až pět procent obyvatel Česka (tedy 400 – 500 tisíc osob).

vysokopříjmových skupin obyvatel, ovšem současně roste i zadlužení nízkopříjmových skupin, které mají relativně méně úspor a jsou více závislé na sociálních dávkách. Především spotřebitelské úvěry využívají více rodiny s nízkými příjmy, pro které splátky často představují velkou zátěž. S ohledem na finanční zdraví domácnosti by občané měli být schopni zodpovědně posuzovat své možnosti a zaměřovat se buď na takové dluhy, které mají z dlouhodobého hlediska charakter investice (např. hypotéky), či v případě, že jde o spotřebitelské půjčky, aby měli pod kontrolou dluhovou službu.

C. Zajištění na stáří

Vzhledem k rychlému stárnutí české populace v nadcházejících dekadách se budoucí důchodci nebudou moci spoléhat pouze na státní zabezpečení, tak jako tomu bylo doposud. Ostatní formy zabezpečení na stáří³⁰ budou hrát čím dál větší roli. K tomu, aby si občané vybrali vhodný produkt či formu zajištění na stáří, je nezbytná základní znalost finanční problematiky, jako prevence propadu do státní sociální sítě.

4.2 Principy finančního vzdělávání

Princip obecnosti

Projekty finančního vzdělávání, mají-li být považovány obecně za součást systému finančního vzdělávání,³¹ mají svým charakterem rozvíjet a zvyšovat úroveň finanční gramotnosti ve smyslu základní orientace a přehledu o finančních produktech či službách, přičemž se nesmí týkat propagace konkrétních produktů a služeb.

Princip odbornosti

Pro úspěšné a správné šíření finančního vzdělávání je nutné, aby byl jejich obsah korektní po odborné stránce a aby byla zajištěna také odborná úroveň vzdělavatelů. Tyto osoby by měly disponovat dostatečnými schopnostmi a dovednostmi jak z oblasti vzdělávání, tak odborné oblasti financí.

Princip zacílení

---

³⁰ Např. účast v dobrovolném systému penzijního připojištění.

³¹ Např. pro účely mapování projektů finančního vzdělávání nebo pro účast v případných dotačních schématech.

Konkrétní projekty či programy by měly jasně vymezit cílovou skupinu, pro kterou jsou určeny, a využívat vhodné informační kanály vzhledem ke zvolené cílové skupině tak, aby nedocházelo k chybné interpretaci.

V oblasti počátečního vzdělávání je dána cílová skupina – žáci, přičemž současně musí být pokryty všechny složky finanční gramotnosti. Při přípravě vzdělávacího programu či projektu v rámci dalšího finančního vzdělávání je již možné zvolit více zacílený přístup, nicméně je třeba předem zvážit jeho zaměření tak, aby bylo dosaženo žádaného účinku, a přitom nebyla na trhu opomenuta některá ze složek nebo se naopak zbytečně nepřekrývaly. Současně je nutné dodržet výše uvedené principy obecnosti a odbornosti.

4.3 Dvoupilířová struktura finančního vzdělávání

Proces finančního vzdělávání v České republice by měl zasáhnout celou populaci. Vzhledem k zásadním rozdílům v přístupu ke vzdělávání žáků a dospělých je již touto strategií vymezena dvoupilířová struktura finančního vzdělávání, vymežující vzdělávání počáteční³² a další.³³

Finanční vzdělávání žáků v počátečním vzdělávání

Garantem úrovně počátečního vzdělávání je stát, zejména prostřednictvím MŠMT. Odbornou podporu implementace finančního vzdělávání do počátečního vzdělávání poskytne MF a ČNB.

Na základě usnesení vlády ČR č. 1594 ze dne 7. prosince 2005 připravily MF, MŠMT a MPO **Systém budování³⁴ finanční gramotnosti na základních a středních školách.**³⁵ Tento materiál popisuje proces implementace finančního vzdělávání do počátečního vzdělávání sestávající se z těchto kroků:

³² Počátečním vzděláváním se rozumí předškolní vzdělávání, základní vzdělávání, střední vzdělávání, vzdělávání v konzervatoři a vyšší odborné vzdělávání uskutečňované podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a studium v akreditovaných studijních programech uskutečňovaných podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, vysokými školami nebo jejich součástmi.

³³ Dalším vzděláváním se rozumí vzdělávací aktivity, které nejsou počátečním vzděláváním (bývají označované také jako vzdělávání celoživotní).

³⁴ Budováním se rozumí rozvoj a zvyšování úrovně finanční gramotnosti žáků.

³⁵ Systém budování finanční gramotnosti na základních a středních školách je v rámci počátečního vzdělávání nastaven pro segment základních a středních škol, ve smyslu usnesení vlády ČR č. 1594 ze dne 7. prosince 2005.

- Vytvoření Standardu finanční gramotnosti pro žáka 1. a 2. stupně základní školy a dále Standardu finanční gramotnosti pro žáka střední školy (který odpovídá Standardu finanční gramotnosti dospělého občana).
- Zařazení Standardů finanční gramotnosti do rámcových vzdělávacích programů pro základní a střední vzdělávání.
- Vytvoření metodických doporučení školám pro vzdělávání žáků a tvorbu a realizaci školních vzdělávacích programů.
- Zařazení témat finančního vzdělávání do vzdělávacích programů v rámci systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (dále jen „DVPP“).
- Revize Systému budování finanční gramotnosti na základních a středních školách (včetně revize Standardů finanční gramotnosti) v souladu s vývojem finančních trhů a potřeb žáků.

Finanční vzdělávání občanů v dalším vzdělávání

Další vzdělávání je zaměřeno na dospělou populaci, tedy spotřebitele (i potenciální) finančních produktů a služeb, a mělo by být především zajišťováno soukromým sektorem, zejména prostřednictvím profesních sdružení finančních institucí a sdružení spotřebitelů. Určitou roli v dalším finančním vzdělávání hrají také subjekty veřejné správy.³⁶

Základní opatření v rámci dalšího vzdělávání

- Efektivní spolupráce subjektů veřejné správy, profesních sdružení finančních institucí a sdružení spotřebitelů v rámci Pracovní skupiny.
- Revize Standardu finanční gramotnosti dospělého občana v souladu s vývojem na finančním trhu.
- Vstupní ověření úrovně finanční gramotnosti české populace a přehled existujících projektů finančního vzdělávání.
- Výběr projektů k pokrytí identifikovaných priorit finančního vzdělávání, složek finanční gramotnosti a cílových skupin a posouzení možností jejich případné dotační podpory.
- Tvorba projektů finančního vzdělávání, jejich průběžná aktualizace a zajištění informovanosti o těchto projektech.

---

³⁶ Viz kapitolu 5.1.

- Pravidelné monitorování úrovně finanční gramotnosti občanů a mapování projektů v rámci finančního vzdělávání.

5 Role klíčových subjektů a koordinace aktivit

5.1 Role subjektů veřejné správy

Ministerstvo financí je orgánem státní správy odpovědným za oblast ochrany spotřebitele na finančním trhu a zajišťujícím finanční vzdělávání jako jeden z klíčových prvků ochrany spotřebitele. V oblasti počátečního vzdělávání spočívá role MF v podpoře procesu implementace finančního vzdělávání do rámcových vzdělávacích programů pro základní a střední vzdělávání vydávaných MŠMT a navazujících školních vzdělávacích programů vydávaných řediteli škol a školských zařízení, a to zejména po obsahové stránce.

V oblasti zejména dalšího vzdělávání je úkolem MF zajištění činnosti Pracovní skupiny jako nezávislé skupiny, v rámci které bude umožněna diskuse a koordinace aktivit všech zainteresovaných stran v oblasti finančního vzdělávání. Současně také řídí Výkonný výbor Pracovní skupiny (více viz kapitola 5.8). MF je také nezávislým odborným konzultantem obsahu projektů finančního vzdělávání dospělých.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy odpovídá za stav, koncepci a rozvoj vzdělávací soustavy. V rámci této strategie se zaměřuje na její první pilíř a mezi jeho hlavní úkoly v základním a středním vzdělávání patří zejména vydání rámcových vzdělávacích programů, které jsou závazným východiskem pro tvorbu školních vzdělávacích programů. MŠMT zabezpečuje ve spolupráci se svými ostatními přímo řízenými organizacemi (Národní ústav odborného vzdělávání, Výzkumný ústav pedagogický) implementaci Standardů finanční gramotnosti do rámcových vzdělávacích programů, a to podle odpovídající věkové kategorie žáků s cílem zvyšovat úroveň jejich finanční gramotnosti a zabezpečuje metodickou podporu učitelům prostřednictvím výše uvedených organizací. Další vzdělávání pedagogických pracovníků zajišťuje ostatní přímo řízená organizace MŠMT, kterou je Národní institut pro další vzdělávání. MŠMT uděluje zároveň akreditace vzdělávacích institucí a vzdělávacích programů v systému DVPP jiným subjektům nabízejícím další vzdělávání pedagogických pracovníků (vč. problematiky finančního vzdělávání).

MŠMT je dále členem Pracovní skupiny a jejího Výkonného výboru.

Ministerstvo průmyslu a obchodu spolupracuje se spotřebitelskými sdruženími a podporuje vzdělávání spotřebitelů, jako nejučinnějšího nástroje ochrany spotřebitele. Činnost MPO se zaměřuje mj. na poskytování finanční podpory spotřebitelským organizacím formou dotací

určených pro realizaci vybraných projektů, které řeší též problematiku finančního vzdělávání. MPO rovněž zajišťuje finanční podporu poradenské činnosti spotřebitelských organizací, především zaměřené na dospělé spotřebitele.

Česká národní banka je aktivní v obou pilířích, kde podporuje jak finanční, tak širší ekonomické vzdělávání. V oblasti počátečního vzdělávání se zaměřuje na podporu přípravy učitelů pro výuku finanční gramotnosti a ekonomických témat na základních a středních školách, a to organizováním a lektorským zajištěním vzdělávacích programů v systému DVPP týkajících se uvedené problematiky, spoluprací s Metodickým portálem www.rvp.cz³⁷ a odbornou podporou projektů univerzit týkajících se zavedení výuky finanční gramotnosti na pedagogických fakultách. V pilíři dalšího vzdělávání realizuje vlastní vzdělávací aktivity s využitím médií, ve spolupráci s univerzitami třetího věku a prostřednictvím svého webu. Při zaměření těchto aktivit vychází i z poznatků získaných při výkonu dohledu nad ochranou spotřebitele na finančním trhu.

Současně je ČNB členem Pracovní skupiny a jejího Výkonného výboru.

Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) se v oblasti finančního vzdělávání zaměřuje na práci se skupinami osob ve ztížené sociální situaci. Za tím účelem realizuje vzdělávací modul základního poradenství v oblasti finanční gramotnosti pro zaměstnance úřadů práce. Základní finanční edukace je též obvyklou součástí sociálního poradenství, financovaného prostřednictvím neinvestičních dotací na sociální služby. Kromě toho mohou být kurzy finančního vzdělávání akreditovány MPSV také jako kurzy dalšího vzdělávání pracovníků v sociálních službách a sociálních pracovníků.³⁸

Ministerstvo vnitra (dále jen „MV“) je orgánem státní správy odpovědným na základě usnesení vlády č.1232 ze dne 25.října 2006 za koordinaci v oblasti vzdělávacích činností ve státní správě. Do působnosti tohoto rezortu tedy spadá též zajištění vzdělávání zaměstnanců

---

³⁷ Metodický portál <http://www.rvp.cz>, v rámci něhož je zohledněna také problematika finanční gramotnosti, provozují ostatní přímo řízené příspěvkové organizace zřízené MŠMT, a to Výzkumný ústav pedagogický v Praze a Národní ústav odborného vzdělávání v Praze.

³⁸ Jako takové je MPSV může podpořit v rámci projektů realizujících vzdělávání těchto cílových skupin financovaných z OP LZZ ESF.

státní správy a samosprávy.³⁹ Důležitá je též činnost MV v oblasti prevence kriminality a extremismu, která má souvislost také s oblastí finanční gramotnosti.

Vhodné se jeví rovněž zapojení **obcí, resp. obecních úřadů**, a to jak z pohledu posílení finanční gramotnosti jejich zaměstnanců, tak také z pohledu jejich interakce s občany a tedy možnosti zapojení do finančního vzdělávání obyvatelstva.⁴⁰

5.2 Role profesních sdružení

Profesní sdružení institucí působících na finančním trhu (např. organizace zastupující zájmy bank, pojišťoven nebo finančních zprostředkovatelů) hrají důležitou roli v oblasti informačního servisu pro spotřebitele. Z dlouhodobého hlediska je finančně vzdělaný občan přínosem pro finanční trh jako takový a finanční vzdělávání je proto v zájmu také finančních institucí, resp. jejich sdružení.

5.3 Role sociálních partnerů

Sociální partneři, tj. odbory a zaměstnavatelé, zastávají stěžejní roli v rámci pracovněprávních vztahů a zaměstnanosti, a mohou tudíž v rámci finančního vzdělávání aktivně působit především na zaměstnaneckou veřejnost. V rámci svých zdrojů mohou zabezpečit aktivity směřující ke zvyšování úrovně znalostí a dovedností v oblasti finančního vzdělávání.

5.4 Role nestátních neziskových organizací

Nestátní neziskové organizace, zejména spotřebitelská sdružení, organizace působící v sociální oblasti a další neziskové subjekty hrají klíčovou roli v ochraně spotřebitele a dalším vzdělávání, a to zejména v nabídce projektů v rámci finančního vzdělávání, aktivním přístupem k transparentnosti nabízených produktů a služeb na finančním trhu, poskytováním poradenství občanům a ochranou práv spotřebitelů.

---

³⁹ Ministerstvo vnitra zaštiťuje činnost Institutu státní správy a Institutu pro místní správu, do jejichž působnosti patří též oblast vzdělávacích činností ve státní správě a samosprávě.

⁴⁰ Obecní úřady by měly v hůře dostupných oblastech s vysokou mírou nezaměstnanosti a menší penetrací moderních technologií aktivně působit na místní spolková hnutí a organizace, jež by mohly ve své činnosti ovlivnit úroveň určitého základního povědomí svých členů, občanů a celých rodin o problematice finančního trhu.

5.5 Role vzdělávacích institucí

Vzdělávací instituce jsou nositeli nabídky vzdělávacích projektů, ať už se jedná o právnické osoby vykonávající činnost škol se státem garantovanými rámcovými vzdělávacími programy pro žáky, či vzdělávací instituce jiných zřizovatelů s vlastní nabídkou akreditovaných vzdělávacích programů nebo neakreditovaných projektů pro vybrané cílové skupiny dospělé populace v rámci zvolených priorit finančního vzdělávání.

5.6 Role médií

Důležitou roli v rámci finančního vzdělávání hrají také veřejnoprávní a soukromá média, a to jak z pohledu vzdělávacích článků a pořadů, tak z pohledu poskytování informací z finanční oblasti.

5.7 Role dalších subjektů

Mezi důležité partnery na poli finančního vzdělávání zejména v oblasti dalšího vzdělávání lze zařadit mimo vytyčené skupiny subjektů rovněž další instituce či organizace. Budou k nim patřit např. subjekty, jež hledají vhodnou možnost pro podporu veřejně prospěšných projektů a které shledají podporu vzdělávacích projektů jako odpovídající ukázkou jedné z možných forem sociální odpovědnosti a/nebo příspěvku k rozvoji občanské společnosti (např. firemní dárci z řad významných zaměstnavatelů).

Významným subjektem jsou také vysoké školy, ať už z pohledu podílu na posílení finanční gramotnosti svých studentů (platí zejména pro vysoké školy ekonomického směru), tak z pohledu jejich možné participace na projektech finančního vzdělávání a přípravě budoucích pedagogů.

5.8 Zajištění efektivní spolupráce a koordinace aktivit

5.8.1 Spolupráce na širší úrovni

Pro zajištění efektivní spolupráce všech výše uvedených skupin subjektů v oblasti finančního vzdělávání a pro naplnění cílů této strategie je nezbytná existence otevřené platformy, která by umožnila setkávání všech zainteresovaných subjektů, diskusi a výměnu informací, zkušeností a prvotní koordinaci připravovaných aktivit. Tuto úlohu bude nadále plnit dosavadní Pracovní skupina pro finanční vzdělávání ve stávajícím složení, vedená MF. Do budoucna by mělo být možné tuto pracovní skupinu rozšířit o další členy, kteří zastupují subjekty zapojené do finančního vzdělávání či jsou vzdělávacími odborníky.

Úkoly Pracovní skupiny jsou zejména následující:

- sdílení informací o stávajících projektech finančního vzdělávání a koncepčních materiálech na národní i mezinárodní úrovni, zpřístupnění těchto informací laické i odborné veřejnosti, podpora aktivní účasti členů při osvětových a odborných akcích – konferencích, seminářích a workshopech;
- koordinace projektů finančního vzdělávání na dobrovolné bázi a přispívání k naplňování cílů a principů uvedených v této strategii;
- výměna zkušeností s projekty finančního vzdělávání;
- formulace doporučení k realizaci aktivit vyplývajících z této strategie pro subjekty angažující se v oblasti finančního vzdělávání;
- formulace doporučení k revizi Standardů finanční gramotnosti a budoucím aktualizacím této strategie.

Pracovní skupina si může k realizaci některých aktivit zřídit pracovní podskupiny, bude-li toto považovat za žádoucí k efektivnímu dosažení cíle.

5.8.2 Koordinace aktivit na užší úrovni

Vzhledem k šíři platformy Pracovní skupiny pro finanční vzdělávání je třeba zřídit užší orgán, který zajistí operativnější koordinaci aktivit a spolupráci při realizaci této strategie. Tímto orgánem bude Výkonný výbor Pracovní skupiny (dále jen „Výbor“) jako její stálý výkonný orgán.

Úkoly Výboru budou zejména následující:

- koordinace spolupráce subjektů podílejících se na finančním vzdělávání;
- podpora efektivního fungování Pracovní skupiny, zejména příprava jednání a jejich řízení;
- spolupráce při přípravě aktualizace této strategie;
- spolupráce při přípravě stanovisek v rámci zapojení členů Výboru do mezinárodních sítí a skupin pro finanční vzdělávání;
- spolupráce při formulaci návrhu opatření v oblasti finančního vzdělávání;
- zajištění zpřístupnění informací o projektech finančního vzdělávání a relevantních koncepčních materiálech na národní či mezinárodní úrovni laické i odborné veřejnosti;
- vydávání doporučení pro směřování budoucích projektů finančního vzdělávání v zájmu naplnění priorit a cílů uvedených v této strategii;

- konzultace s širší Pracovní skupinou.

Členy Výboru budou zástupci MF, MŠMT a ČNB, činnost výboru bude koordinovat MF.

6 Financování, hodnocení a měření

6.1 Financování projektů a programů finančního vzdělávání

K financování činností spojených s implementací této strategie budou resorty především využívat své stávající rozpočty, s ohledem na povahu vyžadovaných činností v souladu s kompetenčním zákonem. Doporučuje se rovněž využití evropských fondů. V úvahu přichází zejména programy, které umožní České republice čerpání prostředků z Evropského sociálního fondu v oblasti lidských zdrojů pro rozpočtové období 2007 – 2013 řízené MPSV a MŠMT.⁴¹

6.2 Hodnocení a měření

K hodnocení účinnosti této strategie budou sloužit pravidelně opakovaná měření úrovně finanční gramotnosti populace a mapování projektů finančního vzdělávání.

Hodnocení účinnosti aktivit v oblasti dalšího vzdělávání by mělo vycházet zejména z měření úrovně finanční gramotnosti dospělé populace. K jeho realizaci bude vytvořena metodika a základní soubor otázek sloužící pro budoucí opakovaná měření. V této souvislosti je vhodné zajistit možnost komparace národních výsledků se zjištěními v jiných zemích, a to zapojením do globálního měření finanční gramotnosti, které připravuje OECD.

---

⁴¹ Např. operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ) nebo operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OPVK).

7 Akční plán

Níže uvedený akční plán pokrývá celý systém finančního vzdělávání v ČR, avšak zahrnuje pouze aktivity subjektů veřejné správy. Vychází z aktivit původně plánovaných v dokumentu Strategie finančního vzdělávání z roku 2007, které aktualizuje a rozšiřuje. U každého úkolu, resp. aktivity je uveden očekávaný termín realizace (případně uvedena informace o splnění) a subjekt odpovědný za realizaci.

Nad rámec uvedených budou probíhat aktivity dalších subjektů, které jsou zmíněny v kapitole 5.

Úkol/aktivita	Počáteční vzdělávání		Další vzdělávání	
	Termín	Odpovědný subjekt	Termín	Odpovědný subjekt
1. Vytvoření Standardů finanční gramotnosti	Splněno		Splněno	
2. Vstupní ověření úrovně finanční gramotnosti populace	-		2010	MF a ČNB
3. Vstupní přehled projektů finančního vzdělávání	Splněno		Splněno	
4. Implementace standardů finanční gramotnosti do rámcových vzdělávacích programů	2007 – 2013	MŠMT		
5. Metodická doporučení školám a zařazení témat finančního vzdělávání do vzdělávacích programů v systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků	2008 – 2013	MŠMT		
6. Výběr projektů a posouzení možností jejich případné dotační podpory	-			MPO ⁴²
7. Monitorování úrovně finanční gramotnosti populace	-		Průběžně	MF, ČNB
8. Mapování projektů finančního vzdělávání, včetně identifikace problémových oblastí a nepokrytých cílových skupin	Průběžně		Průběžně	
9. Realizace vzdělávání zaměstnanců úřadů práce	-		2011	MPSV
10. Revize Standardů finanční gramotnosti	2014 (v souladu s harmonogramem revizí RVP)	MŠMT v součinnosti s MF a ČNB	2014 (v souladu s harmonogramem revizí RVP)	MŠMT v součinnosti s MF a ČNB
11. Revize Systému budování finanční gramotnosti na základních a středních školách	2014	MŠMT v součinnosti s MF a ČNB		

⁴²⁾ Strategie finančního vzdělávání nezakládá nárok na poskytnutí dotace ze strany MPO.

12. Revize finančního vzdělávání spotřebitelů (včetně standardů a opatření)	-		Dle potřeby	MF v součinnosti s ČNB
13. Revize Národní strategie finančního vzdělávání	2015	MF v součinnosti s MŠMT a ČNB	2015	MF v součinnosti s MŠMT a ČNB
14. Zajištění činnosti Pracovní skupiny a řízení jejího Výboru	Průběžně	MF v součinnosti s MŠMT a ČNB	Průběžně	MF v součinnosti s MŠMT a ČNB